

Bij het wandelen in de Amerongse bossen, maar ook elders vind je af en toe een steen. Verrassend is dat er zeer veel halfedelstenen zijn gevonden.

De zandafgraving van Maarn is voor geologen en stenenzoekers een unieke situatie geweest. Bij de zandafgraving zijn onder andere zeer grote zwerfstenen gevonden. Sommige van deze zijn in een bepaalde formatie gezet en dit wordt Zwerfsteneneiland Maarn genoemd. Deze zijn door de provincie Utrecht als aardkundig monument erkend.

IJZEROER

In de Nederlandse bodem komt in verschillende omstandigheden ijzer in de bodem voor. In beekdalen (in dekzandgronden van Drenthe, Overijssel, Gelderland en Noord Brabant), in moerassen (in Groningen en Drenthe) en oude rivieren komen brokken of lagen (oerbanken) ijzeroer voor. Deze ontstaan door uitspoeling van ijzer uit de hoger gelegen zandgronden die vervolgens in lagere gronden opwelt en uit het ijzerhoudende water als limoniet neerslaat. Indien het in contact met zuurstof komt, ontstaan er geleidelijk ijzerbrokken of -lagen.

Klapperstenen ontstaan door het neerslaan van ijzerverbindingen rondom rolstenen van klei of leem. Deze laatste drogen uit en bij bewegen maken deze stenen een klapperend geluid.

Van links naar rechts: een klappersteen die niet klappert, een plaat ijzeroer en boven een halve, holle klappersteen.

Een klein deel van het ijzeroer wordt via rivieren van uit het buitenland ingevoerd.

VUURSTEEN

Op de zeebodem leven dieren die graafgangen maken. In deze slaat opgelost kiezelzuur in de gangen neer en dat herhaalt zich telkens en telkens weer. Uiteindelijk worden het brokken en deze worden in kalksteen en kalk aangetroffen. Veel brokken zijn met het landijs meegekomen, maar ze worden ook in de kalkformaties van Zuid Limburg aangetroffen.

Op de Heuvelrug wordt veel vuursteen aangetroffen.

Vuursteen wordt zo genoemd, omdat men deze tegen elkaar kan slaan en er "vuur" ontstaat. Hiermee kon men in het verre verleden vuur maken. Door splitsing kon men werktuigen van vuursteen maken.

Breed 3,7cm x 2,4cm diep. Deze heeft een gekarteld randje en is vermoedelijk een krabber.

GRANIET

Door het smelten van de onderkant van de aardkroon ontstaat er magma. Dit magma steeg daarna langzaam op naar het oppervlak, omdat het lichter was dan het vaste gesteente. Vervolgens koelt het magma af, groeiden er kristallen die uitkristalliseren tot uiteindelijk een graniet. Granieten zijn met het landijs vanuit Scandinavië aangevoerd.

De granieten in onze tuin komen uit Drenthe en Twente.

Breed 35cm en 26cm diep.

Zie artikel: landschapvanamerongen.nl/Overig/Graniet

Grote Uppsalagraniet bij de ingang van het vakantiepark De Thijmse Berg in Rhenen.

JASPIS

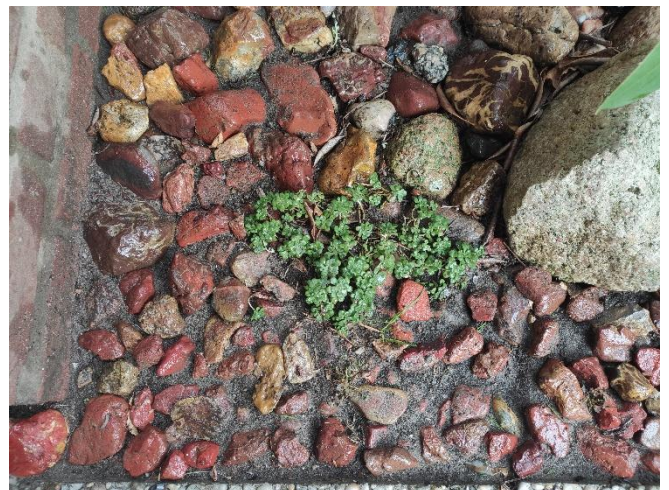
Jaspis is een halfedelsteen. Deze ontstaat in heet water van warme bronnen, in

geisers of holtes van vulkanisch gesteente, deze lossen veldspaten en mica's op en veranderen daar in kiezel- of siliciumzuur. Als het kouder wordt, slaat er waterrijke kwarts neer. Na verdamping ontstaat er jaspis. De kleuren van jaspis variëren van geel tot rood en roodbruin tot groen. Jaspis is aangevoerd door riviertakken van de Rijn en met name uit het Lahn-Dillgebied. Dit is een gebied die volgens de routeplanner 150km ten zuidoosten van Keulen ligt.

Breed 8,3cm en 6,6cm diep.

Sterk geaderde Jaspis.

Bij onze voordeur ligt veel Jaspis. Ze zijn er in verschillende vooral rode kleuren en maten.

Breed 3,3cm en 4,9cm diep. Gele Jaspis komt hier nauwelijks voor. In deze Jaspis is een agaats gevormd.

Bij de hieronder staande Jaspissen is min of meer een agaats te zien.

Breed 2,5cm en 1,3cm diep.

Breed 3,5cm en 2,4cm diep.

Breed 1,2cm en 2,1cm diep.

Breed 2,4cm en 2,9cm diep.

Breed 2,1cm en 4,0cm diep.

Breed 3,2cm en 2,4cm hoog.
Bij deze Jaspis zit aan twee kanten van de steen een Agaat.

AGAAT

Agaat ontstaat in vulkanische of oude lavastromen. Silica-rijke oplossingen slaan in holten neer en kristalliseren geleidelijk. Door laagsgewijze afzetting ontstaan er banden die elk weer een andere samenstelling en kleur hebben. Agaat komt uit het gebied nabij de Nahe in de Hunsrück, Midden Duitsland.

Breed 2,8cm en 1,5cm diep.
Het is een niet opvallend steentje, maar bij vergroting een pareltje.

Breed 1,8cm en 1,5cm diep.

ZANDSTEEN

Door erosie van bergen ontstaan er uiteindelijk zandkorrels die in lagen in lager gelegen gebieden worden afgezet.

Deze gepolijste zandsteen/bijl(lang 10,3cm en 6,4cm breed) is op Plantage Willem III in Elst(Ut.) gevonden. Als deze zandkorrels bijvoorbeeld door klei of kalk aaneenklitten en door druk worden samengeperst ontstaat er uiteindelijk zandsteen.

BIJZONDERE STENEN. SOORT ONBEKEND

Breed 9,3cm en 12cm lang.
Na de ijstijd zijn de aan de oppervlakte gelegen stenen gezandstraald. Een dergelijke steen wordt een windkanter genoemd. Deze is aan één kant schuiner (links) en met een scherpe richel op de bovenkant afgeslepen. Het oppervlak links is dan ook gladder dan rechts.

Breedte 4,9cm
en diepte
3,4cm.
Deze steen is
relatief zeer
zwaar.

Radiolariet 7,3 cm hoog en 6,7 cm lang.
Deze stralendiertjes zijn fossiel geworden.
Ze zijn microscopisch klein.

Breed 2,9cm en
3,1cm lang.
Fossiele zee-
egel nabij de
grens van
Staatsbos-
beheer en
landgoed

Prattenburg gevonden.

Zie artikel: landschapvanamerongen.nl/Overig/Fossielen.

Kleine agaat nog groter afgebeeld.

